AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

nr. 38
juni 2003

NEDERLANDSE VERENIGING VAN HOUTDRAAIERS

Bestuur

Voorzitter: Drs. Piet (P.W.M.) de Bruijn,
Brinkenhofsestraat 12, 6831 AB Arnhem,
tel. 026 323 27 35, e-mail: Bruyp@universal.nl
Secretaris: Piet (P.J.) Boonman
Mr. v.d. Bruggenstraat 5, 5142 AC Waalwijk
tel. 0416 337 662, e-mail: boonhoutdraai@wanadoo.nl
Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,
Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,
tel. 010 418 47 86. e-mail: a.rosbach@chello.nl
Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.
Lid en Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,
J.Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg,
tel. 0294 253 421, e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl
Leden: Christiaan (Chr.) Jörg, Jan (J.Q.) van der Ploeg.

DemoDagCommissie

P.W.M. de Bruijn, Frans (F.) Erkamp, Chr. Jörg,
Frans (F.) Fletterman. *Secretariaat:* F. FIetterman,
Kerkeland 10, 6883 HA Velp, tel. 026 364 71 82

RedaktieCommissie

Jeanne (J.C.) Feith, Jos (J.D.) Toussaint en
René (R.M.) Wetzels.
Secretariaat: R.M. Wetzels, Sportlaan 4, 7491 DG Delden,
tel. 074 376 53 21, e-mail: r.wetzels@hetnet.nl

Advertenties

Wim (W.) te Winkel, Mispel 4, 7621 WB Borne,
tel. 074 266 21 82, e-mail: te.winkel@hetnet.nl

Contactpersoon

Amsterdam	Wim Oldert	tel. 0294 414 187
Arnhem/ Nijmegen	Jaap Boks	tel. 0481 372 495
Epe eo.	Wolter van Dijk	tel. 038 331 53 70
Flevoland	Ab Strijker	tel. 0320 220 118
Gouda	Klaas van Riel	tel. 0180 633 540
Haarlem	Iet Feith	tel. 023 535 39 35
Haarlemmermeer	Arie Boogert	tel. 023 562 35 73
Limburg	Ger Vervoort	tel. 077 354 99 99
Lochem	Peter Busschers	tel. 0314 335 894
Noord	Arend Kok	tel. 0592 559 377
Noord-Holland N.	Pierre Hamers	tel. 0226 317 416
Utrecht	Wim de Bruijn	tel. 0346 563 879

Lidmaatschap

De kosten van het lidmaatschap bedragen € 22,50 per jaar voor 2003 (buitenland € 25,- per jaar), deze worden vooraf betaald. Wordt men na 1 juli van het lopende kalenderjaar lid, dan wordt men lid tot 31 december van het jaar volgend op dat van aanmelding. Men is lid van de vereniging eerst nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten (€ 5,-) zijn ontvangen. Verzoeke adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministratie. Deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan.
Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministratie bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redaktie verzoekt u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op diskette of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Uiterste inleverdatum AktieRadius 39:
1 augustus 2003

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redaktie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS.
De redaktie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten.
Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

Van de bestuurstafel

Op het moment dat dit stuk geschreven wordt is het buiten heerlijk warm, hoewel het nog maar april is. We hebben de hele zomer nog voor de boeg en ik hoop dat iedereen de komende maanden kan genieten van nog veel meer mooi weer. Maar ik hoop dat in deze periode toch ook het houtdraaien niet vergeten wordt, want de tentoonstelling in Terschuur is aanstaande.

Terugkijkend op de afgelopen Algemene LedenVergadering ben ik enerzijds tevreden en anderzijds ontevreden. Het was jammer dat er zo weinig mensen aanwezig waren, maar als er op een ledenvergadering weinig mensen aanwezig zijn is dat meestal een teken dat er rust in de vereniging is. Tijdens de vergadering is er geruime tijd gediscussieerd over de ingediende begroting voor volgend jaar. Op basis van de op- en aanmerkingen is de begroting bijgesteld. Verderop in dit blad vindt U daarover meer informatie.

Scheidende bestuursleden

Op de vergadering hebben wij helaas afscheid genomen van twee bestuursleden, te weten Henk Smit en Gerard Gaasbeek. Beide heren hebben hun sporen binnen RADIUS achter gelaten in positieve zin. Ons blad AktieRadius is onder Henk Smit omhoog gestuwd in kwaliteit en in vorm. Gerard Gaasbeek heeft jarenlang het secretariaat bemand en heeft daarnaast door het geven van cursussen en het schrijven van boeken veel bijgedragen tot het verspreiden van interesse voor het houtdraaien. Voor beide heren hadden we een passend presentje als blijk van waardering voor het werk dat zij in de afgelopen jaren voor RADIUS hebben verricht. Er zijn helaas geen opvolgers gevonden voor beide personen, dus het bestuur heeft op dit moment nog 2 vacatures. Wat betreft het secretariaat is het zo, dat Piet Boonman zich bereid verklaard heeft deze functie als interim 1 jaar te willen vervullen, zodat we even de tijd hebben om een nieuwe kandidaat te zoeken.

vervolg op pagina 6

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redaktie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

IN BEELD: Rik Mars (1954)

Expert in waterzuiveringsinstallaties en een passie voor creatief werken met hout.

Bij mijn werkzaamheden voor de tentoonstelling in Culemborg heb ik Rik leren kennen als een bijzondere man. Zowel in zijn gepresenteerde stukken als in zijn, soms door hemzelf gemaakte, kleding is hij zeer bijzonder en creatief. Ik moest hem dus wel interviewen. Onder de rook van Amsterdam via het aan de oude Zuiderzee liggende dorp Durgerdam kwam ik in het idyllische Ransdorp. In dit dorp waar, op het eerste gezicht, de tijd heeft stilgestaan, ontmoette ik Rik Mars. Een bevlogen man in vele opzichten. Na zijn afstuderen in de richtingen werktuigbouwkunde en civiele techniek vertrok hij naar Tanzania en Somalië om daar ontwikkelingswerk te verrichten in zijn vakrichting.

Binnenkomende in zijn huis ziet men de ware uiting van zijn passie voor hout. Na eerst zijn huis en werkplaats geheel te hebben gerenoveerd en uitgebouwd heeft hij alle meubels in zijn woning zelf ontworpen en gebouwd (eettafel en stoelen, een chaise longue, een keuken met een inrichting naar zijn eigen idee, alle onderdelen van zijn slaap- en werkkamer, televisie- en audiomeubel, enz., enz.). Tijdens deze werkzaamheden kreeg hij in 1972 een boekje van drs. Zondervan in handen 'Houtdraaien: doe-het-zelf'. Daarin werd ook de zelfbouw van een houtdraaibank beschreven. Hij bouwde er zelf een. Aanvankelijk stond het houtdraaien op een laag pitje en draaide hij voornamelijk functionele stukken (schaaltje, vaasjes, doosjes, kandelaars, enz.). Zijn eerste prikkel was namelijk niet het houtdraaien maar het bouwen van een machine zoals het een HTS-er het betaamde.

foto 1

foto 2

Geleidelijk aan krijgt het creatief bezig zijn met houtdraaien de overhand. Zijn uitgangspunt is niet persé een mooi stuk hout maar dat elk stuk hout dat hij in handen krijgt geschikt is om er iets moois van te maken. Zijn denken is: 'zie ik er iets in'. Dan beperkt hij zich niet alleen tot het draaien van het hout, dat is ten opzichte van het door hem bedachte eindproduct ondergeschikt. Hij snijdt, zaagt, boort, kleurt, voegt er iets aan toe of voegt hout toe aan een ander materiaal. Hij laat het hout in zijn oorsprong, scheuren horen erbij. Zeer terecht noemt hij zijn stukken dan ook 'Objecten'.

Zoals op foto 1 getiteld 'Ei' is te zien zijn de onregelmatigheden in het gouden regen ei in rood en zwart uitgewerkt. Het ei wordt daardoor sprekender. Het object in foto 2 getiteld 'Groei' van iepen is in eerste instantie gedraaid en daarna gesneden. Het geheel is bedoeld voor buiten en is dus daarvoor met lak bewerkt. Op foto 3 zien we een interessante uitwerking van het object 'Multiple'. De vormen herhalen zich. De vorm van het glas komt terug in de bekroning van de voet (beide Amerikaans noten) en in het sculptuurtje binnenin (tamme kastanje). Aardig daarbij is te weten dat het glas niet meer is dan een wijnglas waarvan de voet is afgebroken. Stuk voor stuk hebben de door hem gemaakte objecten een bijzondere uitstraling en ze worden dan ook regelmatig tentoongesteld.

Als de lezer geïnteresseerd is geraakt in de door Rik gemaakte objecten dan kan ik zijn website aanbevelen: http://members.tripodnet.nl/Hout ObjectenRikMars

Roelof C. Schmidt
Everdingen

foto 3

vervolg van pagina 3

Erelidmaatschap

Op basis van een vraag van enkele leden omtrent het erelidmaatschap is door het bestuur een voorlopig reglement opgesteld. Dit reglement is op de ALV uitgedeeld en zal t.z.t. een onderdeel dienen te gaan vormen van de nieuwe statuten. Leden die niet aanwezig waren op de ledenvergadering en graag dit reglement zouden willen ontvangen, kunnen zich tot ondergetekende wenden, waarna het zal worden toegezonden.

Ledenlijst

Van diverse kanten is gevraagd om een ledenlijst. Deze ledenlijst wordt niet meer automatisch verspreid, maar ieder lid kan deze opvragen bij de ledenadministratie, waarna deze tegen een kleine vergoeding per post kan worden toegezonden. Men kan hierbij zelf aangeven hoe men de ledenlijst gesorteerd wil hebben: bijv. op achternaam, of op postcode, of op plaatsnaam etc. Ook elektronische toezending is mogelijk.

Planning in 2004

De eerste data voor 2004 zijn inmiddels bekend. De ALV zal gehouden worden op zaterdag 27 maart 2004. De eerste DemoDag is gepland voor zaterdag 15 mei 2004

De tentoonstelling in 2003.

Mochten er nog vragen zijn omtrent de tentoonstelling: wendt U tot een van de leden van de commissie, Jos Toussaint (026-4951597), Frans Fletterman (026-3647182) en ondergetekende (026-3232735).

De DemoDag in oktober

De locatie van de najaarsdemodag is inmiddels bekend: deze wordt gehouden op 4 oktober in Rotterdam, in het Hout- en Meubilerings College. Verdere gegevens zullen u later bereiken.

Oproepen

1. Het bestuur is dringend op zoek naar mensen die het bestuur willen komen versterken, terwijl we ook nog op zoek zijn naar mensen die de diverse commissies willen komen versterken.
2. Als U vragen, ideeën of suggesties heeft voor de volgende bestuursvergadering, aarzel dan niet om contact op te nemen: wij houden ons aanbevolen.

Piet de Bruijn

Verslag van de lezing gehouden op de ALV

Boomverzorging

Zaterdag 22 maart was de Algemene Leden Vergadering in Wijkhuis De Boog in Utrecht.
Voor aanvang van het officiële gedeelte heeft de heer Henk van Scherpenzeel een voordracht gehouden over boomverzorging. Vroeger sprak men over boomchirurgen, tegenwoordig laten zij zich liever boomverzorgers noemen. Van deze voordracht volgt een kort verslag.
In de bomen zijn twee belangrijke stoffen die elk hun specifieke eigenschappen hebben:
- Lignine geeft de boom zijn sterkte,
- Cellulose geeft de boom zijn taaiheid.

Er zijn verschillende soorten rot vast te stellen:
- Witrot dat lignine afbreekt waardoor het hout toch taai blijft,
- Bruinrot breekt de cellulose af waardoor het hout breekbaarder wordt.

In naaldhout manifesteert bruinrot zich het meest. In ringporig hout zal de bruinrot wat vaker voorkomen dan de witrot (acacia, iep, es, gouden regen). In spreidporig hout zal het

meest witrot voorkomen (esdoorn, beuk, linde, kastanje). Slaap in beuk wordt door de korsthoutskoolzwam veroorzaakt.
Ziet u een boomverzorger bij u in de buurt aan het werk, spreek hem aan want dit is misschien een mogelijkheid om hout een betere bestemming te geven dan de open haard.
Er zijn vele boeken over bomen en hun verzorging /behandeling in de loop der jaren geschreven. Wilt u meer weten over deze onderwerpen, dan zijn er twee boekjes die u hierover meer informatie kunnen geven:
-Houtrot in bomen door Bomenstichting Utrecht ISBN 90-70.40.5-90-1
-Stulpsi erklärt den Baum door Hr. Mattheck (in het Duits) ISBN 3-923704-20-8

De RedactieCommissie

Er is gereedschap waar het snijdend- (of schrapend-) gedeelte met een boutje (inbusboutje) is vastgezet. Het is absoluut nodig het boutje snoeihard vast te zetten. Dat blijkt niet altijd te lukken, grote ergernis.
Oplossing: dunne secondelijm. Een druppeltje tussen de aan te schroeven vlakken, boutje goed vastzetten, 10 seconden wachten en klaar is Kees.
Om het boutje weer los te krijgen moet het gereedschap ter plaatse even goed verwarmd worden om de snijplaat (of dergelijke) weer los te kunnen nemen.

Muck Douma

Van de Redactie

Er moet mij iets van het hart. Gedurende de jaren dat ik lid ben van RADIUS en gedurende de jaren dat ik deel uitmaak van de redactie van AktieRadius is mij een aantal zaken opgevallen;

- dat er binnen RADIUS leden zijn die zich inzetten voor het goed laten draaien van de vereniging en die veel vrije tijd opofferen hiervoor. Tijd die dan niet aan de hobby, het houtdraaien, besteed kan worden.
- dat er binnen RADIUS leden zijn die mooie werkstukken kunnen maken, heel technisch, heel kunstig, soms heel simpel en toch heel mooi.
- maar ook dat binnen RADIUS fel en wat mij betreft te fel gereageerd wordt op het gedrag van anderen.

We zijn een vereniging van (vooral) vrijwilligers en waar gewerkt wordt worden fouten gemaakt. Waarom moet er dan zo fel en ongenuanceerd gereageerd worden?
Iets meer verdraagzaamheid en begrip voor elkaar dat wens ik u - naast veel plezier in de houtdraaihobby - toe.

René M. Wetzels

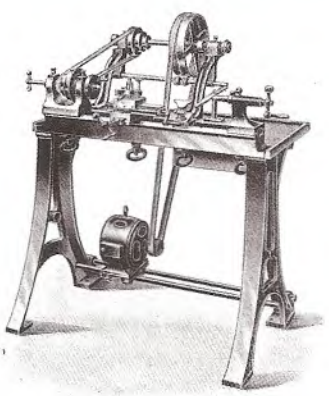

Een sierdoosje draaien

Het is de moeite waard om zo nu en dan even een kijkje te nemen op de gemeentelijke vuilstortplaats, met name waar tuinafval gestort mag worden. Zo vond ik daar onlangs een aantal mooie stammetjes prunus. Welke soort weet ik niet, maar gezien de aanwezige horizontale streepjes op de stam, de z.g. lenticellen, lijkt het me duidelijk een prunus hoewel er ook veel soorten zijn die veel lichter hout hebben. Deze heeft n.l. een groen/bruine kleur met vrij grote jaarringen. Ik houd me aanbevolen voor een andere naam.

Van één van de stammetjes heb ik een sierdoosje gedraaid dat aardig gelukt is (zie foto) en ik dacht, kom laat ik daar eens een artikel van maken voor AktieRadius. Wie weet zijn er collega draaiers die gemotiveerd raken. Het is een betrekkelijk eenvoudig te maken werkstuk.

Afbeelding 2 geeft een tekening van het doosje. De maten heb ik er in verhouding bijgezet, maar je mag er gerust van afwijken, elke verhouding levert een aardig sierdoosje op. Als je bijv. x = 3 neemt heb je een stammetje nodig van 12 cm doorsnede. Het gaat als volgt: je begint met de stam, gewoon tussen de centers, rond te draaien. Je draait de koppen glad en vlak en steekt de stam doormidden, ongeveer in de verhouding 1: 4 afhankelijk van de opspanwijze die nu volgt. Probeer het doormidden steken te doen met een dunne afsteekbeitel dan passen deksel en doosje later mooi op elkaar en loopt de houtdraad prachtig door (zie afb. 3).

Vervolgens span je het doosje op. Ik heb gewerkt met een meeneemplaat van de combinatie chuck PCC 2000. Een vrij duur apparaat, maar hij bevalt me prima door de vele mogelijkheden. Nu ga je eerst het doosje uit-

hollen. Als dat klaar is, de buitenkanten draaien. Alles goed schuren en afwerken. Tot slot de onderkant van het doosje afsteken bij 4 (zie afb. 4).

Op dezelfde wijze span je nu de deksel op. Weer eerst de binnenkant uithollen en vervolgens de buitenkant draaien. Hierbij is het zaak het topje direct niet te dun te maken omdat alles nog geschuurd moet worden. Als laatste het topje draaien.

Ik heb het hout nat gedraaid indachtig het artikel van Gerard Gaasbeek in AktieRadius no.36. Het is dan wel van belang om het hele doosje, met deksel, zo snel mogelijk achter elkaar af te werken omdat het anders zeker zal

Samenvatting bewerkingen:

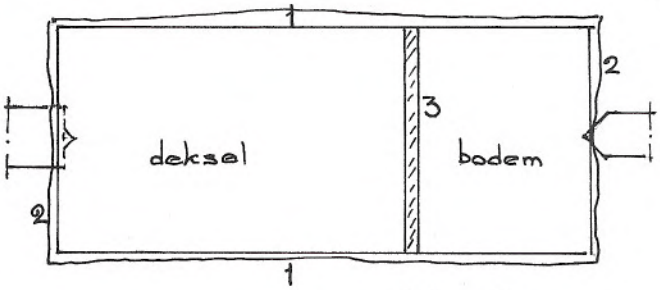

Afb. 3.

1 Rond draaien
2 Koppen glad
3 Doorsteken

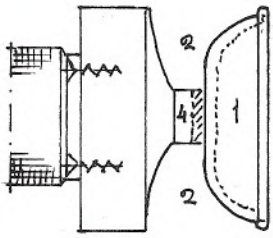

Afb. 4.

1 Uithollen
2 Buitenkant draaien
3 Schuren/afwerken
4 Afsteken.

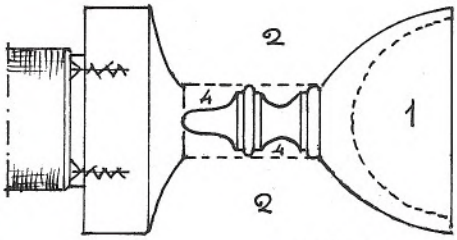

Afb. 5

1 Uithollen
2 Buitenkant draaien
3. Schuren/afwerken.
4 Topje draaien.

gaan scheuren. Tot mijn verbazing is het bij mij erg meegevallen. Ik heb dan ook direct na het schuren alles goed ingesmeerd met Danish Oil en het daarna rustig laten drogen. Zoals je op de foto ziet is het een mooi resultaat geworden. Ik wens je veel plezier met het draaien. Laat eens horen hoe het geworden is.

Ab Strijker
Langevelderslag 72
8223 PE Lelystad
tel. 0320- 220 118
E-mail: a.strijker@zonnet.nl

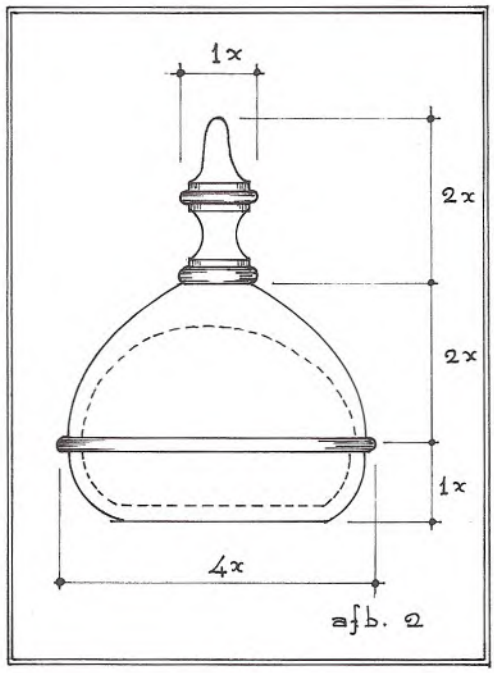

afb. 2

Een bokaal

Ik werd eind vorig jaar benaderd om een prijs te maken voor het jeugdvoetbaltoernooi. De opdracht kwam van Pont Eecen, een grote houthandel uit Zaandam. Het moest een Champions League achtige bokaal worden van hout met een granieten voet.
De bokaal heb ik vervaardigd uit elzen (Alnus glutinosa) en gouden regen (Laburnum vossii). De bokaal is tangentiaal gedraaid waardoor de tekening prachtig rondom te zien is met de takaanzetten. De doorsnede is 22 cm en de totale hoogte 35 cm. De wanddikte is 5 mm. Afwerking met transparant hardwax-olie.

Peter van de Waal, Kunstlokaal 11, Borculo

Houtbewerken in Goes

In het noordoostelijk deel van de stad Goes ligt op wandelafstand van het centrum het stadsrecreatiepark 'De Hollandsche Hoeve'. Het gebied is 200.000 m2 groot en is gratis toegankelijk. Je vindt er een wandelgebied met speelmogelijkheden, een kinderboerderij, een midgetgolfbaan, een restaurant, een passantencamping, een sportcentrum en een heemtuin. In deze prachtige omgeving bevindt zich ook het overdekte 'Ambachtscentrum', een uitstekende 'elk-weer-voorziening' voor groot en klein.
Rondom een ouderwets bestraat marktplein zijn karakteristieke huisjes gebouwd, voorzien van Oudhollandse geveltjes welke nog terug te vinden zijn in Goes. Achter elk geveltje demonstreren ambachtslieden hun ambacht en geven tekst en uitleg, terwijl er voor de kinderen doe-dingen zijn. Je ziet er kalligrafie, kaarsenmakerij, kantklossen, weven, maken van dameskleding, keramiek, pentekenen, meubelstofferen, kunstknippen, poppen maken en op woensdagmiddag (behalve in augustus) een poppentheater. Bovendien is er een permanente expositie van oude gereedschappen uit de wagenmakerij en de timmermanswerkplaats. Van tijd tot tijd worden er gastdemonstraties gegeven.
Sinds ik van de vut mag genieten zit ik tijdens de openingsuren ook in zo'n huisje en beoefen daar mijn hobby, houtsnijwerk. Hoewel ik van houtdraaien nog heel veel moet leren, probeer ik ook dat daar te promoten en indien ik daarop net zoveel respons krijg als op het houtsnijden, dan geeft dat moed. Ik zei al dat ik nog heel veel moet leren en ik ben dan ook blij dat ik een aantal mensen die aan de top (mee)draaien bereid heb gevonden om in het

Ambachtscentrum te komen demonstreren. De demonstratie wordt gegeven op zaterdag 13 september 2003 (Open monumentendag) vanaf ongeveer 11.00 uur tot 17.00 uur. Ik zou het bijzonder fijn vinden u dan te ontmoeten. Ik ben er van overtuigd dat u niet alleen uzelf, maar het hele gezin er een plezier mee doet. U kunt het Ambachtscentrum vinden aan de Kattendijksedijk 27 te Goes, tel. 0113 214 102. Het is elke woensdag- en zaterdagmiddag open en in juli en augustus komen daar de dinsdag- en donderdagmiddag bij.
O ja, dat is waar ook, er is ook een koffiebar voor het geval u dorst hebt.

Ko Marinissen, Oost Kerkstraat 2 Colijnsplaat, tel 0113 695 970

Van de penningmeester

Op de ALV is er een vraag gesteld over de afwijking tussen het batig saldo en de groei van het eigen vermogen van de vereniging. Ik kon toen niet zo een, twee, drie verklaren hoe dat kwam. Omdat het tot de eerstvolgende ALV te lang zou duren om dat te beantwoorden komt het antwoord via AktieRadius.
Het is als volgt:
In oktober 2002 zijn de tentoonstellingsbuizen onder de leden verdeeld. Die buizen stonden op de balans. Dat is dus een vermindering van het eigenvermogen, in dit geval
€ 181,51.
Verder zijn er in de loop van het jaar ten bate van de vereniging materialen verkocht, die in totaal voor een veel lager bedrag dan de verkoopprijs op de balans stonden. Ook is er hout verkocht, dat de vereniging gekregen had. Dat was voor een totaal bedrag van
€ 130,58
De vereniging is er dus op achteruitgegaan:
181,51 – 130,58 = 50,93.
De toename van het eigen vermogen is dus:

de boekwinst van	84,51
het verlies op vermogen van	50,93
	= 33,58.

Het eigenvermogen van de vereniging was

	6916,50
Toename	33,58
Totaal het gepubliceerde bedrag van	6950,08

Het enige dat er mis is gegaan is de manier van boeken buiten de kosten- en opbrengsten rekeningen om. En dat is voor mij weer een leermoment.

Nieuwe begroting

Tijdens de ALV waren er bedenkingen tegen de gepubliceerde begroting. Tijdens de vergadering is deze begroting aangepast, waarna de vergadering alsnog zijn fiat gaf.
Om iedereen op de hoogte te houden wordt de nieuwe begroting in dit nummer gepubliceerd (zie volgende pagina).

Bert Rosbach.

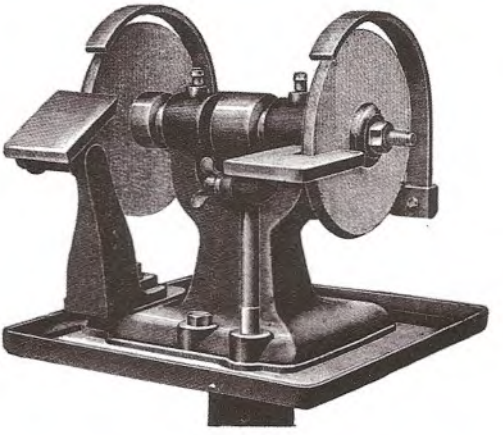

Begroting voor 2004

Inkomsten		Uitgaven	
Administratiekosten	0	Administratiekosten	486
Verenigingskosten		Verenigingskosten	
Contributies	16200	Kosten ALV (zaalhuur + porto)	500
Sponsoring	100	Kosten notaris	1000
Rente	300	Secretariaatskosten	305
Bestuurskosten	0	Bestuurskosten	3671
AktieRadius		AktieRadius	
Advertenties	2500	Kosten redactie + drukken	12000
Demodagen	2000	Demodagen	3000
		Kosten Open Dag Hout	150
Subsidie aanschaf aanhanger	1000	Kosten aanhanger	1250
		Kosten Materiaal	252
Bijzondere baten (jubileum)	2000	Bijzondere kosten (jubileum)	2000
Totale inkomsten	24100	Totale uitgaven	24614
Tekort	514		

Wat een schrik

Op woensdag ontving ik de nieuwe AktieRadius en begon daar direct in te bladeren en te lezen. Ineens zag ik dat ik vermeld stond als schrijver van het artikel Hout-weetjes I.

Uiteraard voelde ik me vereerd maar ook direct opgelaten en ik hoopte dat men er over heen zou lezen. Maar helaas, dat gebeurde niet. Net zoals ik het zelf gelezen had is het ook door anderen opgemerkt.
Maar ik wil hierbij duidelijk stellen, dat ik niet de schrijver ben van dit artikel, maar dat het geschreven is door **Gerhild Tóth-van Rooij**, die zo vriendelijk is geweest het ons ter publicatie aan te bieden. Bij deze: ere wie ere toekomt.

Piet de Bruyn

AGENDA

5 april t/m 29 juni
Expositie: Organische Architectuur 'Mens en natuur als inspiratie voor het bouwen' Beurs van Berlage
Info: 020 530 414 of www.beursvanberlage.nl
14 en 15 juni
Tentoonstelling en Concert in het Kerkje van Persingen
Marlieke Overmeer olieverfschilderijen en Otto Koedijk houtdraaiwerk
Info: Marlieke Overmeer 024 35 66 813 of marliekeovermeer@planet.nl
Otto Koedijk 0575 567 939 / 564 658 of ottokoedijk@hetnet.nl / www.houtrijk.nl/koedijk
14 juni
2e Hobbydag Goudriaan
Info: Adrie Bezemer, Goudriaan
12 juli t/m 3 augustus
Internationaal Houtkunstevenement 'Boom in Beeld' op het landgoed Schovenhorst, Putten
6 t/m 31 augustus beelden en objecten in diverse bomentuinen
Info: www.boominbeeld.nl
16 en 17 augustus
Houtdraaitentoonstelling op de Laga 2003 in Gronau, Duitsland
Demonstraties door ca 20. houtdraaiers uit Duitsland en Nederland
10.00-18.00 uur. Lindenhof, Lindenallee, D-48599
september t/m november
Houtdraaitentoonstelling in het Oude Ambachten & Speelgoed Museum te Terschuur (gem. Barneveld)
Dinsdags demonstratie houtdraaien
Info: www.barneveld.com/oudeambachtenmuseum
26 t/m 28 september
Opendeurdagen bij Willy van Houtte in Beernem, België
4 oktober
DemoDag Rotterdam; Hout en Meubilerings College
18 en 19 oktober
Expositie 'Vormgevers in Hout' in Fort bij Vechten
27 maart 2004
Algemene Leden Vergadering (plaats wordt nog bekend gemaakt)
15 mei
DemoDag (plaats wordt nog bekend gemaakt)

REGIONIEUWS

Regio Amsterdam
Bijeenkomsten:
14 juni Opdracht: zie pag. 17
Aanvang: 10.00 uur
Locatie: Onderlangs 36M

Regio Epe en Omstreken
Bijeenkomsten: **27 september**
29 november, Locatie: Sionskerk, Asselseweg 6, Epe.

Regio Flevoland: 'De Flevogroep'
Bijeenkomsten: **11 september** bij Siep Nijenhuis, Dokweg 26-28, Lelystad
Opdracht: Doosje met deksel

Regio Gouda: 'de Gouwe Groep'.
Bijeenkomsten:**26 september**
6 november, 11 december
Locatie: Cor Doornekamp, Bodegraven
www.gouwegroep.com

Regio Haarlem
Bijeenkomsten: **15 juni** bij
Muck Douma, Leden van andere regio's zijn op afspraak welkom.

Regio Haarlemmermeer
Bijeenkomsten: **4 juli** bij Gerard Berkhuizen, Zijlsingel 20, Leiden (wijziging)
5 september bij Henk Smit, Rijnsburgerweg 84, Oegstgeest.
17 oktober bij Jan van der Ploeg, Kruidenschans 40, Voorhout
28 november bij Jan van der Meer, Rubensplantsoen 2, Hillegom
Aanvang: 13.30 uur.
Leden van andere regio's zijn op afspraak hartelijk welkom.

Regio Lochem
Bijeenkomst: **27 oktober**
24 november
Aanvang 19.30 uur
Locatie: Peter van der Waal, Kunstlokaal 11, Borculo

Regio Noord
Bijeenkomsten: **20 september**
22 november
Tijd 12.00-16.00 uur
Locatie: De Wit, Provincialeweg 12, Kornhorn

Regio Noord-Holland-Noord
Bijeenkomsten: **28 augustus**
30 september
20 november
Aanvang 19.30 uur
Locatie: Dorpshuis 'De Oude School', Dorpsweg 70, Hensbroek.

Regio Utrecht: Werkgroep 'De Lekstroom'
Bijeenkomsten: **3 september,**
8 oktober, 12 november ,
17 december
Aanvang 14.00 uur
Locatie: Fred Kanitz, Helsdingerachterweg 2, Vianen.

MUTATIES LEDENLIJST

Nieuwe leden
- J.A.C. Beemsterboer, Wervershoof
- J. Boland, Hoofddorp
- L.H.de Brouwer, Heemstede
- G.J.A.M. Coppens, Cromvoirt
- K. Hannema, Hoorn NH
- W.J. van den Heuvel, Uden
- K.W. van der Linden, Rotterdam
- J. Muntjewerf, Breezand
- F. van Pijkeren, Emmeloord
- J. Pul, Hoevelaken
- J. Rijsterborgh, Haarlem
- B. Robaard, Enschede
- Th.C. Rood, Heerhugowaard
- J.W. Samberg, Henxel
- C.T. Sweep, Opmeer
- T.J. Zegers, Broek op Langedijk
- C.A.F. van der Valk, Heiloo
- J. Wonder, Berkhout
- A. Zuidema, Zaandam

Adreswijziging

- C. Leydekkers is verhuisd naar Rijnbandijk 223, 4023 AJ Rijswijk, Gld
- H. Boers is verhuisd naar Pijperstraat 15, 7604 KW Almelo
- H. Davids is verhuisd naar Bingelradestraat 44, 6845 HC Arnhem
- SBA, Boothstraat 3, 3512 BT Utrecht
- B. van Wigheren is verhuisd naar Herenweg 191a, 1822 AE Alkmaar
- R.A. v. Roode is verhuisd naar Schalkwijkerstraat 13cRood, 2033 JB Haarlem
- H.v.d. Akker is verhuisd naar Katerstraat 5, 1182 EX Amstelveen

TE KOOP GEVRAAGD

RADIUS zoekt; **1 assige aanhangwagen met steunwiel en huif** om de tentoonstellingspanelen van RADIUS te kunnen stallen en vervoeren, lengte ± 2 meter. Prijs nader overeen te komen. Info: Jan van der Ploeg, tel. 0252 217 206

Een goed onderhouden **houtdraaibank**, liefst voorzien van frequentieregelaar, incl. gereedschap en toebehoren. Afstand tussen de centers ca. 1000 mm., centerhoogte ca. 160 mm. Netspanning 220 V, opgenomen °vermogen ca. 1000 W.
H.J. van Zutphen, Parkzijde 20, 8224 MG Lelystad. Tel. 0320 281 935 of h.j.vanzutphen@wanadoo.nl

OPROEPEN

Onlangs kreeg ik enkele stammetjes berkenhout. Wie kan mij adviseren hoe ik daar 'slaap' in kan krijgen. Bij voorbaat dank voor het toegezonden advies.
Ab strijker, Langevelderslag 72, 8223 PE Lelystad tel. 0320 220 118 of a.strijker@zonnet.nl

Wie kan mij helpen?
Ik heb 2 machines waarop een 380 volt motor zit. Helaas heb ik geen 380 volt, dus kan ik deze machines niet gebruiken.
Het betreft een afzuiginstallatie en een grote schuurband.
Wie kan mij daarom helpen met het ruilen van de betreffende motoren voor 220/230 volt exemplaren of wie kan mij helpen met het geschikt maken van beide motoren voor 220/230 volt?
Het liefst zou ik beide motoren willen ruilen tegen voor mij geschikte motoren.
Piet de Bruijn, tel. 026-3232735.

BERICHTEN

Een internet site van een lid van RADIUS met een handreiking voor hen die met houtdraaien willen beginnen. Er is veel aandacht voor de keuze van een draaibank, het kiezen van draaibeitels en met name de kwalitewit van de beitels. Ook het maken van beitels komt aan de orde. http://home.wanadoo.nl/harryvanwees

J.Q. van der Ploeg adviseert om een bezoek te brengen aan:
http://hout.uitdaging.org/index.html

Regio Amsterdam
Op 5 april is een aantal leden van regio Amsterdam bijeengeweest op het Onderlangs in Amsterdam. In de ruime werkplaats van Hennie v.d. Akker hebben we allemaal laten zien dat we de kunst van schalen en bakken draaien redelijk tot goed beheersen. Het grote aantal werkstukken dat werd meegebracht liet zien, dat het draaien van dit soort werk sterk de voorkeur heeft boven het draaien van paddestoelen of paddekrukjes. Dat zal ongetwijfeld per regio verschillen maar in Amsterdam bestaat er voor dit soort werk een duidelijke voorkeur.

Voor de volgende bijeenkomst op **14 juni** weer bij Hennie aan het Onderlangs 36M, is de opdracht: draai een kelk op een slanke voet en probeer deze voet zo lang mogelijk te maken. De bijeenkomst begint om ± 10.00 uur en wij nodigen alle mensen uit Amsterdam en omgeving uit om te komen. Voor de koffie wordt gezorgd maar het enthousiasme moet je zelf meenemen.
Voor meer informatie Ruud van Oorschot 0294-253421 of Wim Oldert 0294-414187.

Axminster Show

Na het succes van ons bezoek aan de Axminster show in 2002 is besloten ook dit jaar weer een bezoek aan deze show te organiseren. Dit betekent een vertrek op 6 november a.s., een bezoek aan de show op zaterdag 7 november en een terugreis op zondag 8 november.
Bij de kosten voor deze reis dient u te rekenen op circa. € 333,00, mede afhankelijk van het aantal deelnemers en de keuze van de overnachtingen.
Geïnteresseerden in deze reis kunnen contact opnemen met ondergetekende.

Piet de Bruijn, tel. 026 32 32 735, e-mail: Bruyp@universal.nl.

Expositie van de afdeling Noordholland Noord

In het weekend van 8 en 9 maart heeft de afdeling Noord-Holland Noord een expositie gehouden in Zwaag.
Ter gelegenheid van de opening van het bedrijfspand van één van de leden werden wij in de gelegenheid gesteld om aldaar een expositie te houden. Na een aanvankelijke aarzeling is er een commissie samengesteld die de voorbereiding op zich heeft genomen. Mede door de inzet van alle leden uit de regio is het een zeer geslaagde expositie geworden.
Op de tentoonstelling was er voor iedereen wel wat te doen of te bekijken. Er was een verloting waarvan de prijzen hoofdzakelijk bestonden uit door de leden gedraaide voorwerpen, waaronder twee door de clubmensen vervaardigde kandelaars waarvan ieder een onderdeel had gemaakt. Er waren constant twee en soms drie demodraaiers aan het werk. Hiernaast toonden twee houtbeeldhouwers hun werkstukken. Helaas was het door de korte voorbereidingstijd niet mogelijk om hier via AktieRadius landelijke bekendheid aan te geven. Maar ondanks dat, hebben wij over de twee dagen toch nog een bezoekersaantal van 600 kunnen registreren.

Jan van der Voort.

AFH Fijnhout

DE hardhout specialist voor bedrijf en particulier

- 80 soorten op voorraad
- Teak (o.a. dekdeeltjes)
- Plaatmat. (o.a. Bruynzeel hh)
- Bladen (aanrecht/tafel)
- Fineer
- Eigen zagerij

Amsterdamsche Fijnhouthandel

Minervahavenweg 14 Westpoort 3098 Tel. 020 -682 80 79 Fax 020-684 31 54
e-mail: afh@fijnhout.nl homepage: www.fijnhout.nl

Wie is van hout?
Dan leveren wij:

Olie, was, pigment, hars, vernis, lijm, decoratie artikelen, beitsmiddelen, schuur en polijstmiddelen

Verfmolen "De Kat"
Kalverringdijk 29
1509 BT Zaandam
Tel: 075-6210477
Fax: 075-6570550

DemoDag voorjaar 2003 in Fort bij Vechten

Even leek het erop dat RADIUS een verjongingskuur had ondergaan. 's Ochtends bij aankomst veel jeugd op het terrein van Fort bij Vechten , ballonnen langs het laatste deel van de route, bloemen en kaarsen. Het bleek niets met onze DemoDag te maken te hebben, de jeugd was betrokken bij een feest dat in het Fort gehouden werd.

De DemoDag is voor mij een ontmoetingsplaats van mensen die dezelfde interesses hebben. Naast de belangstelling voor hout, houtdraaien en alles wat daarmee te maken heeft, is er ook interesse voor de personen zelf. Het is altijd weer prettig om die persoon van die regio weer in goede gezondheid op de DemoDag te zien en te spreken.

De DemoDag is ook een ontmoetingsplaats met onze inmiddels bekende en deze keer ook nieuwe leveranciers. Het laatste nieuws op het gebied van gereedschap is altijd interessant en een mooi blokje hout om de eigen voorraad op peil te houden, is welkom. Het is ook weer interessant om de demodraaiers aan het werk te zien: houtdraaien stelt toch eigenlijk niets voor, dat ziet er zo gemakkelijk uit.

Een bezoek aan de DemoDag is ook een inspiratiebron, die deze keer extra gevuld was door de inzendingen voor onze tentoonstelling die in het najaar gehouden wordt in Terschuur. Je kon zien dat sommige inzenders moeite hadden hun werkstukken achter te laten in de ruimte die daarvoor was ingericht en steeds terugkwamen naar deze ruimte om te zien of het werkstuk er nog stond.

De verloting tijdens deze DemoDag was zeker de moeite waard met de mooie platen essenhout die beschikbaar waren gesteld. Een plaat van 120 bij 50 cm met een dikte van 10 cm. is een welkome aanvulling van de houtvoorraad. En de gelukkige winnaars kregen een spontaan advies over het drogen van dit hout.

De geplande voordracht over het drogen van hout kon niet doorgaan i.v.m. ziekte van de spreker. Prachtig is het dan te constateren dat een bekend RADIUS lid die taak spontaan op zich neemt en de winnaars van het hout en andere belangstellenden van informatie voorziet. Ook de voordracht over het veilig kettingzagen werd door een gastspreker verzorgd.

De blijvers bij de DemoDag, degenen die meededen met de 2de verloting, hadden meer kans: meer hout en minder loten.

Er is gebleken dat het voor familieleden ook interessant is om naast de activiteiten van de DemoDag het Fort zelf te verkennen: er zijn interessante ontdekkingen gedaan.

Inmiddels weet ik hoeveel inspanning het kost om een dergelijke dag te organiseren. Dank aan de leden (en zeker de niet-leden die deze dag actief voor RADIUS bezig zijn geweest) die deze dag mogelijk gemaakt hebben.

Tot ziens op de volgende DemoDag op 4 oktober in het Hout en Meubilerings College Rotterdam.

René M. Wetzels

IK ZAL HANDHAVEN KWALITEIT

Handelsbedrijf
Chr. de Leeuw & Zonen

Achterweg 57, 4124 AE Hagestein
tel. 0347-351255
fax. 0347-351224

Handgereedschap en Machines
voor de hout- en metaalbewerker
leverancier van
o.a. Nooitgedagt en Record

Houthandel / Loonbedrijf
R. Haggenburg

Bomen rooien, groen verkleinen,

afrasteringen, tuin- en haardhout

Drielse Rijndijk 25
6665 LP Driel
tel.: 026 - 474 33 01
06 - 22 48 47 74
fax.: 026 - 474 32 24

Inlands hout - draaihout

Groene Takken
bosproducten & diensten

- Inlands hout zoals taxus, gouden regen, kers, meidoorn, enz.
- Allerlei maten en vormen
- Interessante knoesten en knobbels
- Koffie staat klaar
- Openingstijden: zat. van 10-16.00 uur of ma t/m vrij op afspraak

Groene Takken
Nudepark 130 te Wageningen
(N225, achter de Gamma, links)
Tel: 0317 - 45 02 53 / 06 - 14 11 71 76
www.groenetakken.nl
e-mail: info@groenetakken.nl

Groene Takken houdt zich bezig met bos, hout en alles wat ermee te maken heeft

De bekende Amerikaansche BARNES Draaibanken

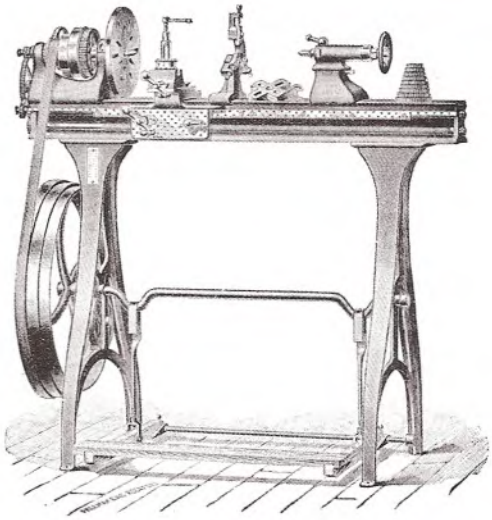

Veiligheid

Na een ongeluk denk je pas na over veiligheid! Daarom nu een paar tips voor het gebruik van de band(lint)zaag. Houtdraaiers gebruiken diverse gereedschappen en machines naast de draaibank. Hierbij volgen wat tips en veiligheidsprocedures voor de bandzaag.
Lees altijd de veiligheidsprocedure die meestal bij de beschrijving van de machine wordt geleverd. Je wilt natuurlijk niet in je hand zagen. Maar je bent wel zomaar een paar vingers kwijt als je even niet oplet. Veiligheid is meer dan het voorkomen dat je in je hand zaagt. Het is een manier van veilig werken dat in het hele patroon in je werkplaats te zien is. De bandzaag heeft meerdere veiligheidsvoordelen boven bijvoorbeeld een cirkelzaag. Het zaagblad is smal, alleen de voorkant van de zaag is gevaarlijk, de zaagdruk is direct naar beneden en geeft geen kans op 'kick back', zoals bij een cirkelzaag. Veiligheid in de werkplaats gaat meestal samen met helderheid van geest. Ga niet werken als je moe of ziek bent, of bepaalde medicijnen gebruikt.
Lawaai werkt vermoeiend, dus draag geluidbeschermers. Nog even snel iets afmaken is gevaarlijk, werk op je gemak. Een koel biertje is prima om het werkplaats stof weg te werken NA het werk en niet ERVOOR.

Zaagbladbeveiliging

Deze is bevestigd aan de instelbare bovengeleiding van de zaag. Ze moet ongeveer 0,5 cm boven het werkstuk afgesteld staan, zodat men niet bij de zaag kan komen tijdens het werk.

Stof

Gebruik altijd een afzuigmachine bij het gebruik van de bandzaag. Houtstof is zeer schadelijk voor de gezondheid. Gebruik ook een stofmasker en ventileer de werkplaats.

Duwstukken

Het gevaarlijkste moment is aan het einde van het te zagen stuk hout. Gebruik dan altijd een duwhout of een blok zodat je handen altijd vrij van het zaagblad blijven.

Het zagen van ronde platen

Gebruik voor het zagen van een ronde plaat altijd een lintzaag van de juiste grootte. Is de lintzaag wat groot, zaag dan radialen naar de getekende cirkellijn voordat je de cirkel gaat uitzagen. Hierdoor vallen telkens stukken hout weg en neemt de druk aan de achterkant van het zaagblad af.. Beter is het om eerst vierkant te zagen, dan achtkant en dan zestienkant.

Rondhout inkorten

Gebruik bij het inkorten van rondhout altijd een zogenaamd V-blok. Maak van hout een V-vormig onderstel waarin het rondhout past. Hiermee voorkom je dat het gaat meedraaien met de zaag, of de zaag scheeftrekt en er ongelukken gebeuren.

Dit waren enkele tips voor het werken met de bandzaag voor een houtdraaier. Natuurlijk valt er nog veel meer te vertellen over de bandzaag. Een goed boek hierover is; Bandsaw Handbook van Mark Dunginski ISBN 0-8069-6398-0 (Jammer dat er geen Nederlandse vertaling beschikbaar is).
Heb je een vraag over de bandzaag dan kun je altijd mailen: mahmvanberkel@hotmail.com

Marcel van Berkel

INLANDS HOUT
JAAP van LEERSUM

Kerklaan 5
9251 LE Burgum

Bedrijfsadres:
Elingsloane 29
9251 MN Burgum

Tel. 0511 - 46 17 63
Fax 0511 - 46 17 63
Mobiel 06 - 53 26 85 26

Meer dan 40 Europese houtsoorten in allerlei afmetingen, natuurlijk gedroogd: o.a. eiken, moeraseiken, robinia, tamme kastanje, appel, peer, kers, pruim, noten, elzen, haagbeuk, taxus, hulst, kornoelje, berken, iepen, moereiken, esdoorn, christusdoorn.

CURSUS SNIJDEND HOUTDRAAIEN
door
CHRISTIAAN JÖRG

Basistechniek I
8 lessen van 4 uur.
Je leert werken met de guts, draaien tussen centers en voor de kop.
Tevens is er ruime aandacht voor zaken als drogen, slijpen, materiaalkennis, veiligheid enz.

Basistechniek II
8 lessen van 4 uur.
Voor draaiers met ervaring achter de bank, die zich alsnog het snijden met een guts meester willen maken.
Met voornamelijk het afleren van verkeerde gewoontes en het aanleren van snijtechnieken tussen de centers en voor de kop.
Ook is er ruime aandacht voor drogen, slijpen, materiaalkennis, veiligheid enz.

Snijden tussen centers
4 lessen van 4 uur.
Snijden tussen centers van vierkant naar rond.
Basisvormen, poten, eierdopjes, kandelaars, lampen, bekers enz.

Schalen draaien
4 lessen van 4 uur.
Bekwamen in het snijden van in- en uitwendige vormen voor de kop (tafelkandelaren, gebakstellen, platte en kopse schalen en kommen).

Draaien op een linkse bank
Linkshandigen die niet aan rechtshandig werken kunnen wennen en draaiers die schalen maken op de achterkant van de vaste kop zonder de draairichting om te draaien (bijv. op een Myford), kunnen alle bovenstaande cursussen volgen op een bank die aan deze werkwijze is aangepast.

CJ privé
Individuele begeleiding voor specifieke problemen à € 40,- per uur.

Aanvang cursussen: in overleg.
Alle cursussen worden gegeven in groepjes van 3 personen.
Kosten € 170,- per periode van 4 x 4 uur, incl. BTW en oefenmateriaal.
Het thuis oefenen en in de praktijk brengen van het geleerde is een must!
Samenstellen van de groep in overleg.

NB. Snijden tussen de centers en schalen draaien alleen mogelijk na Basistechniek I of II, of na gebleken handvaardigheid en ervaring.

Inschrijfformulier verkrijgbaar bij:
Christiaan Jörg
Wolter Heukelslaan 6, 3581 SP Utrecht
Wilt u eerst informatie bel of fax gerust.
Tel/fax 030 - 2513684

Bestel NU onze catalogus met meer dan 800 artikelen!

KS DRECHSELBEDARF

NOVA en VICMARC chucks,
CROWN houtdraaibeitels
Duitse gutsen,
Rechte en ovale houtdraaibeitels,
Schaalgutsen,
Afsteekbeitels,
Draadstrelers in vele maten,
Speciale beitels.
Nieuwe
houtdraaimachines.

Draaibanken
Houtdraaigereedschap
Houtdraaicursussen
Boeken
Video's

Demonstratie, technisch advies en verkoop van gereedschap en machines elke maandag van 16.30 tot 19.00 uur, elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 14.00 uur en op afspraak. Deskundige cursussen met individuele begeleiding en cursussen schalendraaien.

K.Schulte Houtdraaibenodigdheden Σ Landwehr 64 Σ D-49716 Meppen
Telefoon 0049 5937 913 234 Σ Fax ++ 913 233
schulte@drechselbedarf-schulte.de Σ www.drechselbedarf-schulte.de

Wij spreken nederlands

verkoop van gereedschap en materiaal voor beeldhouw- en restauratietechnieken

beeldhouwkloppers
Belgische brokken
brandapparaten
diamant wetstenen
dissels
dodekop
draaibeitels
gutsen/electrisch
handpalmgutsen
houten werkbokken
Moviluty machines
profielaftasters

gutsen/pneumatisch
punteerapparaten
raspen
satineerrollen
schraapstalen
siergutsen
vioolmakersgutsen
was en impregneerolie
werkbanken
zagen
vakliteratuur
e.a.

de Hazelaar ART SUPPLIES

Pimpelmees 1 ▮ 3766 AX Soest ▮ Op 200 mtr. van NS-station Soest-Zuid
T: 035 6012825 ▮ F: 035 6018020 ▮ www.hazelaar.nl ▮ E: hazelaar@knoware.nl
openingstijden: ma. t/m vr. 9.00-17.00 ▮ za.: 10.00-12.00

Houtinfo: Houtwormen 2

In AR 35 heb ik een stukje geschreven over houtwormen. Nu wat toepassingen van deze aantasters. Voor houtdraaiers soms funest, maar soms heeft het ook weer zijn bekoring.
Ik heb vorig jaar een stammetje eiken diam. 15 cm (wat al een jaar buiten had gelegen om te drogen en geen scheuren had gekregen) naar binnen gehaald om verder af te drogen naar 14-15 %. Nadat de bast los liet en er wat aan gepeuterd was bleek dat het onder de bast vol zat met larven, die zich te goed deden aan het spinthout. Meteen het stuk hout weggedaan voor dat de larven aan mijn houten zolder zouden beginnen.
Zo leer je weer wat: dus altijd bij binnenopslag de bast er afhalen om het hout verder te laten drogen. Later heb ik het ook gezien in meidoorn, maar dit lag gelukkig nog buiten, de wormgaten zaten beduidend dieper in het hout: tot ca. 3 cm.
Iepenhout is erg gevoelig voor houtworm, men zegt wel dat iepenhout in beweging moet blijven.
Ik heb eens wengé plaathout (dit zijn platen hout uit een stam gezaagd) gekeurd met iemand met een bril met glazen als jampotbodems. Het spinthout en 5 cm van het kernhout zat vol met wormgaatjes. Hij zag ze niet, tenslotte heb ik het maar tegen hem gezegd.
Een klant wilde eens abachi hebben maar wilde er beslist wormgaatjes in hebben, om z.g. antieke voorwerpen te maken.
Een verhaaltje tot slot uit een zagerij. Bij het zagen van azobé kwamen er soms van die grote torren over de stam lopen: wel 4-5 cm groot. Een collega van hem zij 'je krijgt 10 gulden als je er een pakt en levend opeet'. Hij keek even, pakte zijn broodtrommeltje, nam een boterham, deed de tor er tussen, vouwde de boterham dubbel en at hem op. s' Middags werd de man misselijk en ging naar huis.
Ach, bij sommige Papoeastammen in Nieuw-Guinea schijnt het een lekkernij te zijn.

Wiebe van Slooten, april 2003.

Het maken van schroefdraad in hout, deel 1

In een drietal artikelen zullen we aandacht besteden aan het fenomeen: schroefdraad in hout. Het doel is de draaier inzicht te verschaffen in het maken van schroefdraad in houten voorwerpen. In deel één bespreken we schroefdraad in het algemeen en de verschillende manieren om het te maken. In deel twee wordt beschreven hoe we zelf makkelijk een hulpstuk kunnen draaien voor het maken van bijv. een doosje met een schroefdeksel. In deel drie tenslotte wordt beschreven hoe we met het zelfgemaakte hulpstuk een doosje met schroefdeksel kunnen maken. Alhoewel de technieken die gebruikt worden redelijk eenvoudig zijn, is enige vaardigheid in het draaien wel een vereiste. Ook hier geldt: oefenen.

Het maken van schroefdraad in hout is een van de grote uitdagingen bij het houtdraaien. Het maken van schroefdraad in houten voorwerpen, binnendraad en buitendraad is al heel oud. Er zijn ook vele technieken, afhankelijk van waar en in welke voorwerpen men schroefdraad wil hebben. Over schroefdraad en de vele manieren hoe het te maken kun je makkelijk een paar boeken volschrijven. Dit zou voor ons verenigingsblad teveel van het goede zijn. Wat in dit artikel beschreven zal worden is slechts een greep uit de wereld die schroefdraad heet. De technieken die hier beschreven worden zijn echter voor iedere draaier die redelijk behendig is aan de draaibank toe te passen. Grofweg kun je zeggen dat er twee mogelijkheden zijn om draad te maken: volledig met de hand en met behulp van de draaibank. Het gebruik van schroefdraad is al bekend van een beschrijving uit de zesde eeuw voor Christus. Het ging hier om een houten pers voor het samenpersen van doek. Bekend is ook dat er in die tijd al schroefpersen waren voor het uitpersen van olijven en druiven. De schroefdraad van de pers werd volledig met de hand gemaakt. Waarschijnlijk werd de spil zelf op een draaibank gemaakt waarna de draad afgetekend en vervolgens met een beitel uitgekapt werd. Voor buitendraad is dit vrij makkelijk te doen. Binnendraad werd in het begin gemaakt door spiraalsgewijs houten pinnen in de wand van het boorgat te slaan. De schroefdraad van de spil viel dan in deze pinnen. Later werd het blok waarin de binnendraad moest komen in twee helften gespleten of gezaagd waarna de draad afgetekend en uitgekapt kon worden. Na montage had je dan volledige binnendraad.

Uiteindelijk ontstonden er hulpstukken om binnen en buitendraad makkelijker te maken de z.g. tappen voor binnendraad en snijplaten voor buitendraad. Tot op de dag van vandaag worden ze gebruikt vooral voor draadsnijden en -tappen in metaal. Bij elke doe-het-zelfzaak zijn ze in complete sets te krijgen. Tappen en snijplaten voor metaal zijn echter niet te gebruiken voor het maken van schroefdraad in hout. Hout is te zacht en te vezelig om op deze manier een mooie draad te krijgen. Er zijn echter speciale tappen en snijplaten voor hout te koop, maar alleen voor een beperkt aantal maten en ze zijn nogal stevig in prijs. Een eenvoudige set van Aziatische makelij voor het maken van een binnen- en buitendraad met een doorsnede van 25 mm kost ca. € 50,-. Het grote nadeel van deze sets is echter dat je er maar één maat schroefdraad mee kunt maken. Een doosje met een schroefdeksel is hiermee niet te maken. Toch zijn deze handsets nuttig als je bijvoorbeeld zelf speciale lijmklemmen wilt maken. De notenkraker van foto. 1 is ook met deze techniek gemaakt.

Foto 1

Draadstrelers zijn er voor binnen- en buitendraad. Men snijdt de draad door de draadstreler in het juiste tempo, al schrapend, langs het ronddraaiende werkstuk te bewegen (zie foto 2). Dit moet een aantal malen gebeuren waarbij telkens meer materiaal weggschraapt wordt totdat de juiste vorm van de draad bereikt is. Dit vergt veel oefening, vooral bij de eerste aanzet is het moeilijk om de streler in het juiste tempo langs het werkstuk te voeren. Na een of twee doorgangen wordt het makkelijker omdat de prille draad dan de streler geleidt. Voordeel van draadstrelers is dat ze relatief goedkoop zijn. Nadeel is dat het nogal wat vaardigheid vraagt van de draaier. Een tweede nadeel is dat ze eigelijk alleen maar goed werken in zeer dichte en harde houtsoorten. Dit heeft te maken met de schraaptechniek. Bij zachtere houtsoorten wordt de streler niet goed geleid en brokkelt de draad makkelijk af. Van de

Het maken van schroefdraad op de draaibank is een heel ander verhaal. Hier zijn vele technieken bekend van de eenvoudige draadstreler tot de meest complexe hulpstukken voor precisiedraad.

Draadstrelers zijn de oudste hulpstukken om draad te snijden op de draaibank. Draadstrelers zijn getande schrapers. De vorm en de grootte van de tand bepaalt de vorm van de schroefdraad. Er zijn vele verschillende tandgroottes verkrijgbaar.

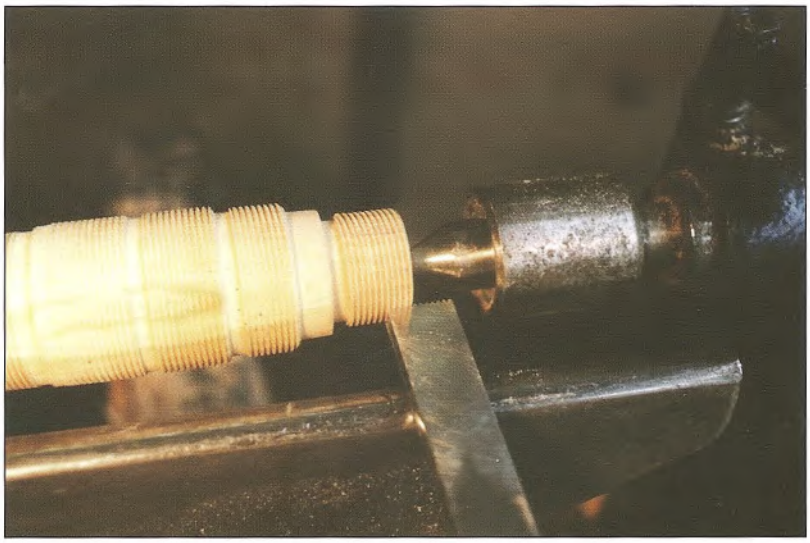

Foto 2

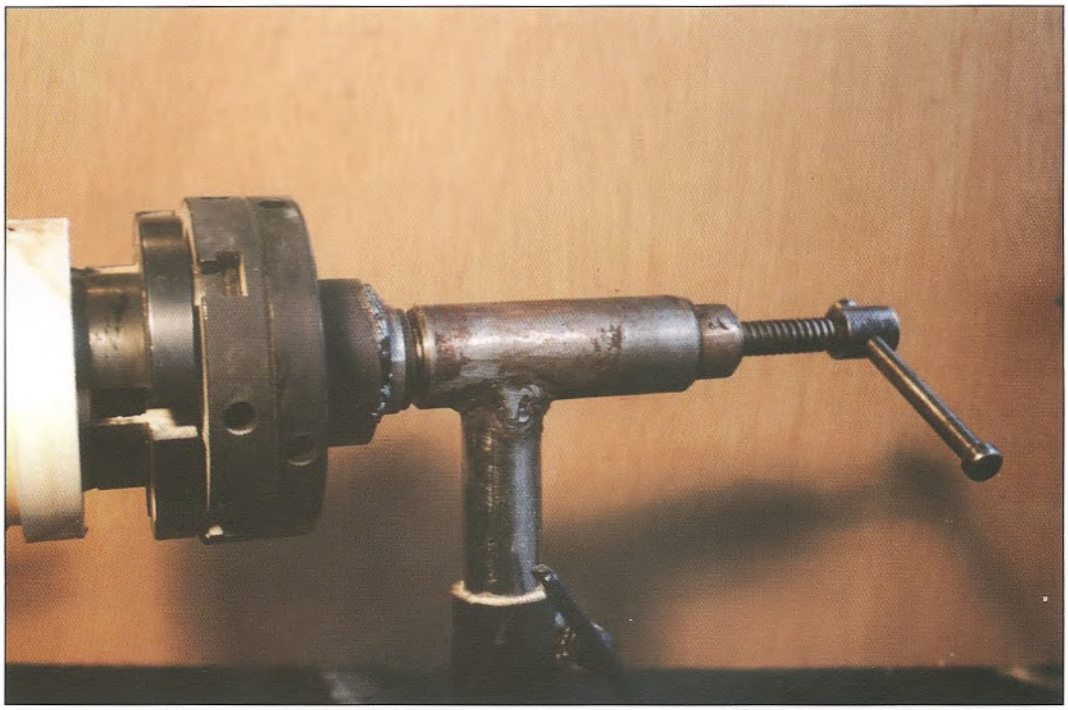

Foto 3

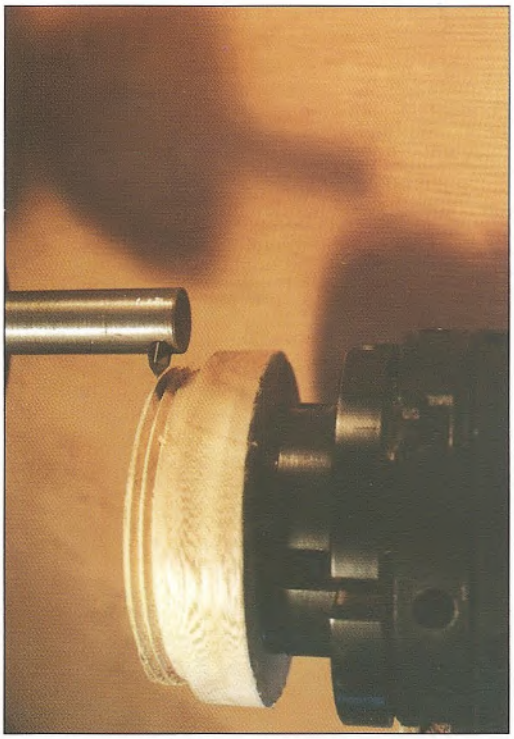

Foto 4

Europese houtsoorten is eigenlijk alleen buxushout geschikt voor deze techniek. Als je via deze techniek een werkstuk met schroefdraad wilt maken in een andere houtsoort, dan kun je dat alleen maar doen door ringen van buxushout in te leggen en daar de draad in te snijden.

In zachtere houtsoorten schroefdraad maken gaat alleen maar door de draad te frezen. Dit frezen geschiedt door het werkstuk langs een snel ronddraaiend V-vormig freesje te bewegen. Het werkstuk wordt tegelijkertijd rondgedraaid en voorwaarts bewogen waardoor een spiraalvormige groef gefreesd wordt. Dit voorwaarts bewegen dient ervoor om de juiste spoed van de draad te krijgen.

De spoed van een schroefdraad geeft aan hoeveel millimeter een schroef zich in de lengterichting verplaatst bij een omwenteling van die schroef. Om dit te kunnen doen zijn er verschillende hulpstukken te krijgen op de draaibank. Een dergelijk hulpstuk wordt in de leunspaan-

houder van de bank gezet. Zo'n hulpstuk is eigenlijk niets anders dan een schroefspil waarop aan het uiteinde het werkstuk komt, vaak gemonteerd in de opspankop die je gebruikt hebt om het werkstuk in de gewenste vorm te draaien. In de vaste kop van de bank wordt een V-vormig freesje gezet. Werkstuk en freesje worden zodanig tegenelkaar gezet dat er een klein V-vormig sleufje ontstaat. Wanneer het werkstuk nu met de hand rondgedraaid wordt, dan ontstaat door de draaiende en tegelijkertijd voorwaartse beweging van het werkstuk een schroefdraad. Zie foto 3 en 4. Een dergelijk hulpstuk is in verschillende uitvoeringen te koop via de vakzaken. Ook hier geldt dat ze nogal prijzig zijn. Een bijkomend nadeel is dat het werkstuk, nog in de spankop of chuck, op het schroefdraadhulpstuk gezet moet worden. Je hebt een tweede opspansysteem nodig om de freesbeitel in de kop van de bank te kunnen zetten. Hetzij in een boorkop of anders in een tweede spankop of chuck. De spoed van de spil van het hulpstuk bepaalt de spoed van de draad van het werkstuk, maar verder zijn er nauwelijks beperkingen. Het werkt met de meeste houtsoorten met uitzondering van de hele zachte die sowieso nauwelijks gebruikt worden door de houtdraaier. Een hierboven beschreven hulpstuk is ook zelf te maken op de houtdraaibank. E.e.a. zal in een volgend artikel beschreven worden. Een goede beschrijving van schroefdraad en de verschillende technieken om schroefdraad te maken vind je in het boek: Woodturning Techniques van Mike Darlow.

Jan Hovens

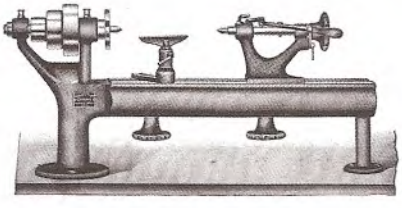

In dit nummer

Van de bestuurstafel	3
IN BEELD: Rik Mars (1954)	4
Verslag lezing ALV	6
Van de Redactie	7
TIP	7
Een sierdoosje draaien	8
Een bokaal	11
Houtbewerken in Goes	11
Van de penningmeester	12
Begroting voor 2004	13
Wat een schrik	13
Axminster Show	17
Expositie van de afdeling Noordholland Noord	19
DemoDag voorjaar 2003 in Fort bij Vechten	21
Veiligheid	23
Houtinfo; Houtwormen 2	26
Het maken van schroefdraad in hout deel 1	27
In dit nummer	30

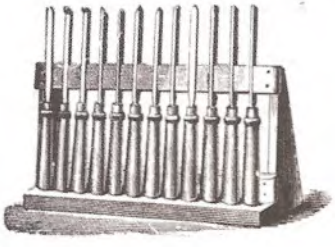

Colofon

Foto omslag: • Vesuvius (Robina) Herman Memelink
• Schilderwerk uit de Creative Collection.

Opmaak en Druk: Drukkerij Ter Burg, Alkmaar.

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

→ In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

U bent welkom ons eens te bezoeken.

af

Arnhemse Fijnhouthandel

Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem

tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

NIEUW BIJ VDH

JET

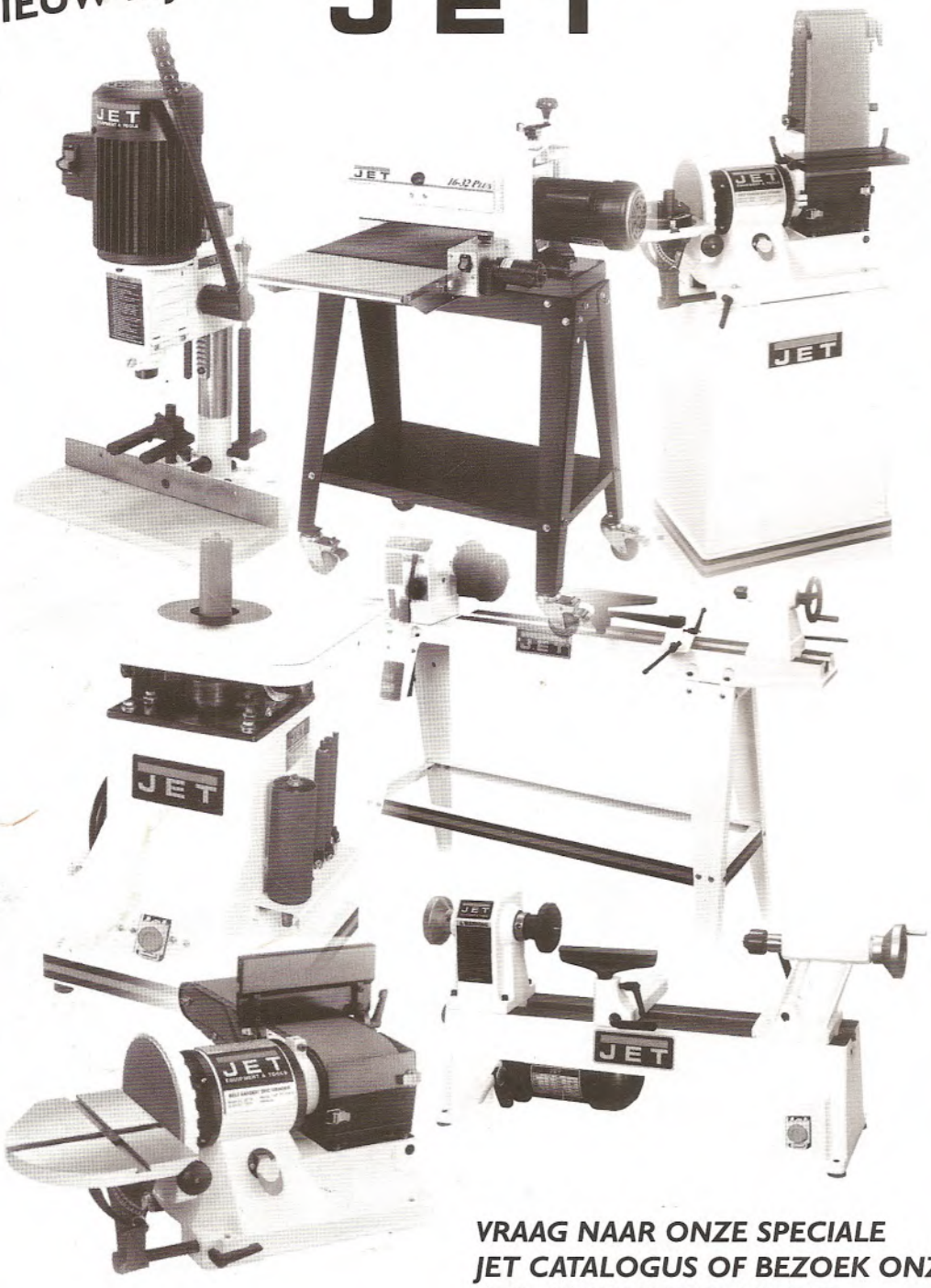

VRAAG NAAR ONZE SPECIALE JET CATALOGUS OF BEZOEK ONZE WEB-SITE WWW.VDHBV.NL

VDH

MACHINES & GEREEDSCHAPPEN B.V.

SHOWROOM: TEXASDREEF 8 • 3565 CL UTRECHT

TEL.: (030) 296 3270 • FAX: (030) 293 6600

INFO@VDHBV.NL • WWW.VDHBV.NL